REDACȚIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
*Brașov, piața mare nr. 30.*
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

# GAZETA TRANSILVANIEI.

## ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
*Administrațiunea,* Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 126. Brașov, Lunĭ-Marțĭ 10 (23) Iunie. 1903.

## O neghiobie de neiertat.

(*a*) Nu este țéră în Europa, în care, pe lângă numerósele cestiunĭ politice, economice, literare, etc. inherente mașinăriei statului și societățiĭ, sĕ nu aibă pe d'asupra, ca „pupăză pe colac“, și o cestiune jidovéscă.

Adecă vorba vine: „ca pupăză pe colac“; pentru-că cestiunea acésta este cestiune separată de celelalte cestiunĭ și érășĭ am puté ḑice, că nu este cestiune separată.

Separată este întru cât ea este pusă în mișcare de nisce resorturĭ cu desăvêrșire isolate de resorturile celorlalte cestiunĭ publice și este dirigiată fie din sinagogă, fie din secțiile alianței israelite.

Nu este separată, întru cât acțiunile dirigiate de matadorii evrei se refer la tóte terenele activitățiĭ publice, în corpul cel mare al diferitelor națiunĭ, asupra cărora ei operéză injectând în organismul viu al acestora virus-ul disolvant, prin care ei urmăresc visul lor bimilenar de stăpânire asupra națiunilor de rassă ariană.

In Franța de o lungă serie de anĭ tóte mișcările politice, literare artistice, sociale, sciințifice, religióse sunt dominate de elementul semit și afiliații acestuia, și decă acéstă nobilă țéră de un timp încóce se sbuciumă în spasmurĭ epileptice — nu noi o spunem acésta, ci o spun bărbații cugetătorĭ francesĭ — causa este, că nu s'au îngrijit din timp a paralisa intrarea substanțelor corosive în măduva națiunei.

In Germania, țéra classică a cugetătorilor, o spune unul din cei mai distinșĭ istoricĭ literarĭ ai presentului, Adolf Bartels într'o publicațiune a sa de curênd apărută, însă-șĭ cugetarea a ajuns în pericol de a fi monopolisată de Evrei. Teatrul a ajuns în mânile Evreilor, douĕ treimĭ, decă nu trei pătrimĭ din organele de publicitate germane combat pentru interesele Evreilor, ḑice Bartels în publicațiunea sa.

In Austria preponderanța Evreilor pe terenul politic, economic și spiritual este atât de asupritóre, încât necesarminte a produs o reacțiune intensivă. Este însĕ o mare întrebare, decă mișcarea acésta de reacțiune va isbuti sĕ emancipeze păturile creștine din robia acelora, carĭ, deși ei înșișĭ nu de mult emancipațĭ, au sciut sĕ chiverniséscă cu atâta dibăcie încât au ajuns ei deasupra.

In România cestiunea cea mai palpitantă și care nu se póte lua de la ordinea ḑilei este tot cestiunea evreéscă. Numĕrul lor în acéstă țéră a crescut atât de mult, încât acuma ei cred, că a sosit timpul sĕ-șĭ acapereze drepturile politice.

In zadar am căuta deci sĕ disimulăm importanța acestei cestiunĭ. Ea se impune cu forță elementară.

A rĕmas sĕ vorbim de rolul, ce-l jócă Evreii în viéța politică a a Ungariei.

Situațiunea este și aicĭ din cele mai triste.

Stăpânĭ pe finanțe, stăpânĭ pe proprietatea imobilă, stăpânĭ în pressă, cine dă tonul astăḑĭ chiar și în politică în Ungaria, decă nu Evreii? Cine a înăsprit atât de mult antagonismul chiar în chestia naționalităților, decă nu tot ei? Cine monopoliséză patriotismul, decă nu Evreii? Cine iscodesce cele mai imposibile acusărĭ contra poporelor, carĭ susțin acéstă țéră cu sudorĭ și sânge, decă nu tot pressa lor?

Sunt lucrurĭ acestea, pe carĭ tótă lumea le cunósce și ar fi o slăbiciune de neiertat a nu le înșira.

Cu tóte acestea n'am fi credut ca un funcționar public, care este pus în fruntea administrației unui comitat sĕ 'șĭ uite până într'atâta de sine încât făcênd elogii Evreilor, sĕ ofenseze pe cele-lalte naționalitățĭ, carĭ forméză majoritatea covîrșitóre a comitatului, pe care îl administréză.

La alt loc al ḑiarului nostru publicăm, după „Egyenlöség“ rĕspunsul, ce l'a dat noul vicișpan al comitatului Torontal unei deputațiunĭ de Evrei, care s'a presentat la dênsul spre a-l felicita.

„Evreii sunt o oază în acest ținut locuit de naționalitățĭ“, a ḑis d-l Jankó, vicișpanul Torontalului.

Un sentiment de revoltă și indignare trebue sĕ cuprindă pe fiecare patriot adevĕrat audind aceste cuvinte insultătóre.

Oaza scim, că este un spațiu care în mijlocul deșerturilor Africei și Asiei oferă vegetațiune. Oaza este o insulă plină de verdéță în mijlocul unei pustietățĭ aride.

Aplicată asĕmĕnarea d-lui vicișpan la raporturile din Torontal, ea ar însemna, că Sêrbii în numĕr de 191,857, Nemții în numĕr de 184,016, Românii în numĕr 88.044, nu sunt de cât o pustietate stérpă, ér în miljocul lor.. cei 6750 de Evrei sunt grădina de florĭ și verdéță, centru de patriotism și bunĕtate, asupra căruia, oprindu-se cu plăcere ochii d-lui vicișpan, se desfată în deliciu.

Decă cuvintele acestea au fost în adevĕr rostite, atuncĭ nu scim de ce sĕ ne mirăm mai mult: de ignoranța acelui șef administrativ, care nicĭ atâta nu scie, că patria acésta este deopotrivă susținută de toțĭ fiiĭ ei, orĭ de îndrăsnéla lui, cu care măgulind curentul bolnăvicios al șovinismului, a credut de cuviință a insulta majoritatea covîrșitóre a cetățenilor din comitatul, pe care îl administréză.

Și într'un cas și în altul a comis o neghiobie de neiertat, și decă situația politică a țĕrii ar fi normală, d-l vicișpan ar trebui sĕ-șĭ ispășéscă nesocotința.

---

Croații și „imperialismul maghiar“. Dieta croată a continuat Sâmbătă discusiunea asupra moțiunei lui *Derencin*, ca sĕ se dea vot de neîncredere guvernului. Moțiunea fu respinsă. E de însemnat, că înainte de votare *opoziția a părăsit dieta și a declarat, că nu va mai întra în ea și nu va mai lua parte la nicĭ o desbatere.* Acésta a declarat'o Dr. *Bresztyensky*, motivând-o cu publicarea statariului, cu persecuțiunile politice și cu aceea, că *oposiția nu vré sĕ se facă vinovată și părtașe la degradarea parlamentarismului.*

In decursul ședinței de Sâmbătă Dr. *Starcevicĭ* a ținut un remarcabil discurs, în care a spus între altele, că aḑĭ nu mai esistă între Croația și Ungaria raporturile frățescĭ de altă-dată. *Causa turburărilor și manifestațiunilor este ideea absurdă a imperialismului maghiar,* care împiedecă deplina desvoltare firéscă. *Imperialismul acesta însĕ,* ḑise Starcevicĭ, *se va înfrânge de puterea sănĕtósă a poporului croat.*

*Vrbanicĭ* a ḑis, că causa la tóte nepăsturile ce au venit asupra Croaților, sunt *maghiaronii.*

## Crisa ministerială.

Neisbutind misiunea, ce i-s'a dat contelui Ștefan *Tisza*, Majestatea Sa a învitat la sine pe Banul Croației *Khuen-Hedervary.*

Banul croat a sosit Sâmbătă diminéța în Viena, unde îl aștepta ministrul de honveḑĭ br. *Fejervary.* La órele 11 *Hedervary* s'a dus la palat, unde *Maj. Sa l'a primit într'o audiență, ce a durat o oră întrégă.*

După audiență Banul a declarat:

— Nu mi-s'a dat încă însărcinarea de a constitui un cabinet. Atêrnă de la împrejurările, carĭ se vor desfășura de aicĭ înainte, ca sĕ mi-se dea orĭ nu acéstă însărcinare.

Banul a conferit apoi cu ministrul de esterne, cu ministrul president austriac, apoi érășĭ cu br. *Fejervary,* și cu ministrul comun de rĕsboiŭ br. *Pittreich.* In urma acésta *Koerber* a conferit cu *Pittreich, Koerber* fu apoi primit în audiență

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

## Catastrofa vaporului Liban.

(Amĕnunte interesante)

Un redactor al ḑiarului „Figaro“ din Paris a mers la fața locului la Marsilia sĕ culégă date autentice asupra catastrofei, care a costat viéța a peste o sută de persóne.

In numĕrul de la 18 Iunie numitul ḑiar publică resultatul cercetărilor făcute la fața locului de către redactorul sĕu. Amĕnuntele sunt înduioșătóre.

Redactorul a avut o convorbire și cu căpitanul vaporului cufundat, d-l Lacotte, pe care l'a găsit ședênd pe un chaise-longue, acoperit de țóle, fiind prada unor frigurĭ teribile. Nenorocitul scăpase tocmai în acel moment de o crisă de nervĭ.

— O Dómne! Ce nenorocire pe capul meu, ḑise Lacote. Sunt în etate de 55 anĭ și de 30 de anĭ cutrier mările, fără sĕ fi avut în viéța mea cea mai mică avarie. Anul trecut era sĕ mĕ retrag la pensie. Imĭ făcusem o căsuță în Bastia, nu departe de mare, unde speram sĕ-mĭ trăiesc ḑilele de bĕtrâneță. Directorul Fraissinet m'a rugat sĕ mai stau un an, când se va retrage și el de la antreprisa liniei corsicane. Am remas. Acum o sĕ trăiesc restul vieții chinuit de torturile cele mai îngrozitóre.

Vaporul *Balkan,* proprietatea aceleiașĭ societățĭ Fraissinet, a fost cel dintâiŭ, care a dus în portul Marsilia pe câțĭ-va naufragiațĭ salvațĭ și 30 de cadavre. Intre cei salvațĭ era o damă, care a scăpat ținêndu-se de un cadavru, ce plutia pe suprafața mării. Ce duios și în același timp ironic detail! Un cadavru, care nu se putuse salva pe sine, se servésca de salvator altuia!

Causa principală a ciocnirei vaporului *„Liban“* cu vaporul *„Insulaire“* a fost, că cel dintâiŭ a plecat din Marsilia cu întârdiere de 20 minute, ér *„Insulaire“* a plecat din Toulon cu 10 minute înainte de timpul regular. Cele douĕ vapóre nu s'au întâlnit ca de obiceiŭ în largul mării, ci într'o strîmtóre lângă insula *Maire,* unde nu se putură zări reciproc, decât în ultimul moment, când ciocnirea nu se mai puté evita.

Interesant este, cum a scăpat *Luiggi,* președintele în retragere de la Curtea din Bastia, om de 62 de anĭ, fără sĕ scie înota. El a fost cufundat în valurĭ, de unde a fost aruncat la suprafață, fără sĕ-șĭ pérdă consciința. Aicĭ s'a prins de un geamantan, ce plutia pe mare, și s'a ținut mult timp la suprafață. In situația asta l'a ajuns o barcă de salvare, care era însĕ plină de naufragiațĭ.

— Imposibil sĕ te luăm și pe d-ta, căcĭ atuncĭ se cufundă barca.

— Dór nu mĕ vețĭ lăsa sĕ pier aicĭ.

— Mai bine sĕ pieră unul, decât sĕ perim cu toții, rĕspunseră cei din barcă.

Unul din cei din barcă îĭ ḑise atuncĭ: ține-te de barcă și noi te vom remorca Țĕrmul nu mai e departe. Luiggi stetea pe gândurĭ. „Cu geamantanul nu mĕ pot apropia de țĕrm, dér cel puțin plutesc d'asupra apei. Ținêndu-mĕ de barcă, ce se întîmplă decă mĕ părăsesc puterile?“ „Par bonheur, la pitié est quelquefois plus forte, que l'instinct“,*) ḑice redactorul de la „Figaro“. Cei ce se aflau acuma în siguranță, ișĭ diceau, că nu sunt în drept a lăsa pradă morțiĭ pe acest tovarăș al naufragiului și unul din ei ḑise lui Luiggi: „D-le! Dă-mĭ mânile și eu îțĭ dau cuvîntul, că nu te voiŭ lăsa, până sosim la mal“.— Așa a scăpat Luiggi și n'a căpătat nicĭ măcar un guturaiŭ în urma acestei băĭ involuntare.

Vrednic de recunoscință este mecanicul *Eidel,* care în ultimul moment, cu pericolul vieții, s'a coborît la mașină și a deschis supapele, făcênd prin acésta a se evita o catastrofă și mai teribilă, ce s'ar fi produs negreșit prin esplosiunea cazanului.

Judecătorul colonial Petru Franceschetti s'a salvat fără ajutor strein. Ade-

*) Din norocire, câte odată mila e mai puternică, decât instinctul.

la Maj. Sa, ér *Pittreich* s'a dus la *Fejervaryi*.

Sâmbătă după amiaḑĭ *Khuen-Hedervary* a fost a doua-óră primit de către Maj. Sa. Nicĭ în acéstă audiență nu s'a decis nimic positiv.

Banul a rĕmas și erĭ în Viena. Maj. Sa a plecat Sâmbătă la Schönbrunn, însĕ erĭ s'a întors în Viena pentru a încerca o soluțiune.

*

*„Vechii liberalĭ“*, adecă elementele tiszaiste, au avut Sâmbătă o întrunire la restaurantul „Hungaria“. Scopul întrunirei a fost de a-se organisa separat, însĕ în cadrele partidului liberal, și de a stabili o acțiune comună. Ei au ales și un comitet esecutiv, care sĕ represente fracțiunea acésta compusă din 160 membri (deputațĭ) și care sĕ lucreze în numele ei. Intre ei se află contele Ștefan Tisza și presidentul partidului liberal br. Podmaniczky, fostul ministru de comerciu Hegedüs, fostul ministru Carol Hieronymi și alte somitățĭ „liberale“. La conferență au luat parte 85; alțĭ 20 absentând din Budapesta șĭ-au anunțat aderența și primirea resoluțiunilor, ce se vor lua. Printre aceștia e și dipotatul *Șerban* Niculae, Pachomie *Avramescu*, Petru *Vuia* ș. a. Conferența a fost presidată de Carol *Hieronymi*.

Baronul *Daniel* Ernö a motivat și a presentat conferenței un proiect de resoluțiune, în care se ḑice, că scopul organisării vechilor liberalĭ este menținerea neștirbită a unității partidului, care nu recunósce tendențe separatiste. Décă se va constitui un guvern pe basa acésta, problema organisației actuale e de prisos. La propunerea contelui *Tisza* proiectul fù primit cu adausul, de a-se menține neștirbit art. de lege XII din 1867, care sĕ fie esclusiv punctul de razim al noului guvern.

E clar, că acțiunea acésta este îndreptată în contra fostului „partid național“ apponyist. Cu alte cuvinte, „liberalii“ lui Tisza nu vor sprijini un guvern, în care ar intra elemente apponyiste, séu care ar întreține legăturĭ intime cu apponyiștii.

Este așa-dér ca și făcută ruptura în „marele partid“ liberal-guvernamental.

= O conferență au avut și *kossuthiștii*. Ei au decis sĕ facă cea mai estremă opposiție orĭ-căruĭ guvern, care n'ar aduce din Viena *concesiuni* în ce privesce armata.

= *Socialiștii* sunt cei mai furioșĭ. La scirea, că Banul Khuen-Kedervary are sĕ fie viitorul ministru-president, socialiștii au decis sĕ facă tot ce le stă în putință contra lui Hedervary. Socialiștii vĕd în Banul croat un reacționar periculos. De aceea prin continue demonstrațiunĭ vor ei sĕ facă imposibil un guvern-Hedervary în Ungaria.

= *Partidul poporal catolic* e tot atât de nemulțumit. Prin organul sĕu „Alkotmány“ spune, că precum la 1894 așa și acum, nu le trebue un guvern constituit de Banul Khuen, care e cumnat cu Stefan *Tisza*.

*

Situațiunea e decĭ din cele mai grave. Nemulțumirĭ în drépta, nemulțumirĭ în stânga, confusie și în urmă încurcătură ca rar altă-dată, ér pe de-asupra pretensiunile șovinismului, esagerate și ridicate la potență.

Că ce va eși din tóte acestea, o sĕ vedem în curênd.

## Evenimentele din Serbia.

### Sosirea noului rege.

Sâmbătă nóptea a sosit în Geneva delegațiunea de 27 a adunării naționale sêrbescĭ, care va învita pe noul rege Petru sĕ vină în Belgrad și sĕ priméscă coróna de rege.

Regele va sosi Miercurĭ în Belgrad Pentru primirea lui se fac marĭ pregătirĭ în capitala sêrbéscă. Din tóte părțile țĕrii sosesc numĕróse delegațiunĭ, pentru a-șĭ presenta omagiile noului rege.

Plecarea din Geneva va fi aḑĭ, Lunĭ, séra. Mâne séră regele va sosi în Viena, unde va fi salutat de colonia sêrbéscă din capitala austriacă și de consiliul comunal din Belgrad. Séra la 9 regele va pleca din Viena și va sosi în Belgrad la 10 óre diminéța. La gara din Belgrad îl va întimpina guvernul provisoriu, metropolitul, episcopii și clerul, senatul, consiliul de stat, skupștina, membrii tribunalelor superióre, corpul ofițerilor și membrii representanței comunale. Metropolitul va oferi regelui pâne și sare. Regele va trece în revistă compania de onóre, după care i-se vor adresa alocuțiunĭ din partea gevernului, senatului și orașului.

De la gară regele va merge direct la biserică, unde se va face serviciu divin. De la biserică va merge la noul palat.

Trei ḑile întregĭ vor ține serbările. In Topcider se va da o serbare populară, la care va asista și regele.

### Puterile și Serbia.

O telegramă din Petersburg vestesce, că din ordinul Țarului Nicolae curtea ruséscă ia doliu pe timp de 27 ḑile cu prilejul tragicei morțĭ a regelui Ales. și reginei Draga.

= *Rusia de alt-fel a recunoscut* alegerea lui Petru I. Fóia oficială din Belgrad a publicat un comunicat, în care se spune, că agentul diplomatic rusesc a comunicat ministrului de esterne sêrbesc, că deóre-ce Țarul a recunoscut pe regele Petru, el va intra în contact cu noul guvern.

= *Anglia nu recunósce pe noul rege.* Rĕspunḑênd la o întrebare, ministrul afacerilor esterne engles lordul *Lansdowne* șĭ-a esprimat gróza ce-i inspiră evenimentele din Belgrad și spuse, că până acum nu s'a făcut nicĭ o propunere în privința unei procederĭ comune a puterilor față cu noul guvern sêrbesc. In ce privesce *relațiunile diplomatice*, Anglia are intenția de *a nu întreține raporturĭ ordinare cu nisce persóne, carĭ au participat la ultimele evenimente.* Representantul Angliei va rĕmâné la Belgrad numai pentru apĕrarea intereselor englese și pentru a urmări cu atențiune mersul evenimentelor.

O ultimă telegramă din Londra spune, că de fapt *guvernul engles a rupt contactul diplomatic cu Serbia și și-a rechemat pe representantul sĕu*, care aḑĭ, Lunĭ, părăsesce Belgradul. Interesele supușilor englesĭ le va apĕra consulul engles.

= *Representanții Austro-Ungariei și Rusiei* au predat alaltă-erĭ ministrului afacerilor esterne sêrbesc Kalievicĭ o adresă, prin care Austro-Ungaria și Rusia *pretind pedepsirea asasinilor pĕrechii regale sêrbescĭ.* Ḑiarele sêrbescĭ resping în unanimitate acéstă pretensiune.

= *Guvernul sêrbesc provisoriu*, ca sĕ iasă din încurcătură și sĕ ușureze posiția regelui Petru, e decis, ca încă înainte de ce acesta ar intra în Belgrad, *sĕ amnestieze* în numele adunării naționale *pe asasinĭ.*

### Surorile Reginei Draga.

Cu trenul care aducea deputațiunea adunărei naționale sêrbescĭ întru întêmpinarea noului Rege Petru I, au sosit în Viena și cele trei surorĭ ale Reginei Draga. Au cĕlĕtorit într'un compartiment de clasa II. Au descins la otelul „Oesterreichischer Hof“.

La gară, interviewate de un ḑiarist, dênsele au declarat, că sunt absolut lipsite de mijlóce. Nu e adevĕrat, că Regele Alesandru voia sĕ próclame pe fratele lor Lunjevița de moștenitor al Tronului. Cadavrele fraților lor — au adăugat ele — au fost îngropate góle, fără cosciug.

Intr'un nou interview, acordat unui colaborator al ḑiarului „Neue Fr. Presse“, ele au dat următórea relațiune asupra sinistrei nopțĭ de 28 Maiŭ:

—Imediat după-ce ne-au fost ucișĭ frații, s'a presentat în casa nóstră un ofițer, aducêndu-ne cheile de la cassa nóstră de banĭ, găsite în buzunarul unuia dintre frațĭ.

Ofițerul a deschis cassa de banĭ, i-a făcut perchisițiune, a luat câte-va mii de francĭ, întrebându-ne, décă toțĭ banii aceia erau ai noștri.

I-am rĕspuns:

— Décă ne luațĭ tot, ce-o sĕ ne facem?

Ofițerul a lăsat atuncĭ în cassă a treia parte din sumă, ér restul l'a luat.

Marțĭ nóptea s'a făcut o altă perchisițiune, de către un funcționar, tot în scop d'a se căuta banĭ.

Funcționarul a amenințat pe proprietărésa casei, cerênd sĕ-i arate locul unde erau ascunse libretele pentru miliónele depositate la Banca de Londra. Funcționarul n'a găsit nimic.

In diminéța de după sĕvîrșirea crimei, am vĕḑut de la ferésträ trecênd o cărută cu cadavrele fraților noștri.

Cadavrele erau cu picióre góle, de óre-ce cismele fuseseră luate de soldațĭ, pentru-ca vîndêndu-le, sĕ pótă sĕ bea.

Am fost oprite de a visita, înainte de plecare, mormêntul surorei nóstre, spunêndu-ni-se în mod brusc:

— Plecațĭ imediat!

### Cum s'a format guvernul provisoriu.

*„Corespondența internațională“* din Viena dă următórele interesante amĕnunte asupra modului cum s'a format noul guvern provisoriu sêrbesc, în nóptea în care a fost masacrată familia regală.

Un ofițer urmat de patru soldațĭ s'a dus la Ljubomir *Zivcovicĭ* prin fața casei căruia trecea regimentul 6 de infanterie, care se ducea la conac.

Când ofițerul bătù la pórta lui Zivcovicĭ și-i comunică cele petrecute, acesta rĕspunse, că este prea șiret pentru-ca sĕ crédă în asemenea fabule. Zivcovicĭ credea, că era vorba sĕ-l aresteze și nu vrea sĕ deschidă pórta cu nicĭ un preț.

Tóte asigurările ofițerului, că Zivcovicĭ era așteptat la minister, rĕmaseră zadarnice. Numai după-ce unul din amicii actualului ministru îi confirmă de afară esactitatea celor întêmplate, Zivcovicĭ se hotărî sĕ deschidă pórta.

Cu Stoian *Proticĭ*, un alt membru al noului guvern, lucrurile se petrecură aprópe la fel. Dênsul primi pe ofițer, însĕ nu voia sĕ crédă nimic din ce-i spunea, rugându-l sĕ se ducă sĕ caute miniștri în altă parte.

*Avacumovicĭ*, primul ministru, care trebuia sĕ soséscă din Niș, fù așteptat la gară de doi ofițerĭ și fù condus imediat la minister într'o trăsură a curții.

Când toțĭ miniștrii fură adunațĭ, ofițerii, cu revolverele în mână, îi somară sĕ semneze un ucaz, prin care singurĭ se numeau miniștri.

Firesce este întrebare, décă povestirea din ḑiarul citat, nu e făcută în mod tendențios, cu intenția d'a arĕta necomplicitatea actualului guvern în crimele de la conacul regal.

## SCIRILE ḐILEI.

— 9 Iunie v.

**D-l Dr. Alexandru Mocsonyi** a sosit în orașul nostru, însoțit de nepotul d-sale Ionel, fiul mai mic al mult regretatului Eugeniu Mocsonyi, și de instructorul acestuia. Tînĕrul Ionel va depune în decursul ḑilei de aḑĭ esamenul de clasa a doua gimnasială, ca privatist, la gimnasiul român din localitate.

**Esamenul de maturitate de la gimnasiul gr. or. român din Brașov.** In ḑilele de 19, 20 și 21 Iunie n. s'a ținut esamenul de maturitate la gimnasiul gr. or. român din Brașov sub președința Il. Sale Dr. Ilarion *Pușcariu*, ca delegat archiepiscopesc, fiind de față d-l Alexie *Kuncz*, inspectorul pentru șcólele secundare din circumscripțiunea Clușiului, ca delegat al ministeriului de culte și instrucțiune publică. Acest esamen a avut următorul resultat. Au fost declarațĭ maturĭ cu dinstincțiune: 1) Nicolae *Popovicĭ*, și 2) Nicolae *Imbróne*. Cu *bine* 1) Arsenie *Davidescu*, 2) Iancu *Giurgiu*, 3) Valeriu *Literat*, 4) Victor *Muntean*, 5) Voicu *Nițescu*, 6) Horia Petra-*Petrescu*, 7) Ioan *Soricu*, și 8) Daniil *Vasu*. Treispreḑece au fost declarațĭ maturĭ cu nota suficient, ér doi obținênd nota nesuficient din sciințele fisice, au fost relegațĭ pentru sesiunea de tómnă la esamen de corigență din acest obiect.

**Meeting în Bucurescĭ.** Comitetul Asociațiunei generale a studenților Universitarĭ românĭ a decis a organisa un mare *meeting de protestare contra crudimilor comise în Serbia* și o manifestație de recunoscință M. S. Regelui pentru că a renunțat la comanda de onóre a reg. 6 sêrb, care a fost în fruntea conspiratorilor. Se vor lansa liste de subscripție între studențĭ, ér numele subscritorilor și sumele subscrise vor fi publicate și întrunirea va avé loc imediat ce suma strînsă va acoperi cheltuelile.

**Regele Carol** a ordonat ofițerilor de la granița română-sêrbă prin comandantul corpului I de armată de a nu mai avé nimic comun cu ofițerii sêrbĭ, până la nouĕ ordine, precum și de a evita orĭ-ce incidente, sub aspră pedépsă.

**Monument lui Cuza-vodă.** D-l Stroe *Belloescu*, cunoscutul filantrop Bêrlădean, a luat frumósa inițiativă de a ridica un monument lui Cuza-Vodă în satul Grivița, de lângă Bêrlad, unde pe spesele d-sale a clădit o frumósă șcólă primară și acum clădesce și o biserică. Monumentul va fi ridicat prin subscripție țĕrănéscă, ér restul până la complectarea sumei necesare va fi subscris de d-sa.

**Representanța comunală** a orașului Brașov este convocată în ședință pe ḑiua de Sâmbătă 27 Iunie a. c. la órele 9 a. m. în sala cea mare de la „Gewerbevereinshaus“. Adunarea va fi presidată de d-l vice-comite Dr. Frideric *Jekel*. La ordinea ḑilei: *Alegerea funcționarilor comunalĭ.*

**Nouă biserică în Gherla.** Poporenii din Gherla, țĕranĭ și meseriașĭ, din agonisélа lor câștigată cu sudorĭ șĭ-au cumpĕrat un loc și la primăvară vor începe edificarea unei bisericĭ. Ḑiarul „Poporul Român“ i-se scrie în privința acésta din Gherla între altele:

„Bunul Dumneḑeu, cum le-a ajutat până acuma, le va ajuta și de acum înainte și ceea-ce n'a făcut episcopia gr cat. din Gherla în 50 de anĭ, va face țĕrina sufletéscă și curagiul tradițional al Românilor săracĭ și lipsițĭ de conducĕtorĭ. — Décă nu sciu, care le e chemarea preoțéscă, aceia carĭ ar trebui sĕ stea în fruntea poporului român din Gherla, vor sci țĕranii și meseriașii, atât de neglegațĭ, că ce datorință au ei ca Românĭ, și Dumneḑeu le va ajuta!“

---

vĕrat, că acesta era un escelent înotător. El a avut precauțiunea de a se desbrăca înainte de a sări în apă.

Tóte hainele și le-a aruncat, afară de o vestă, pe care a ținut'o pe corp, nu pentru un rest de eleganță, escesivă în asemenea împrejurărĭ, ci pentru a-șĭ puté pune în buzunar ceva banĭ, ca sĕ aibă cel puțin atâta, din ce sĕ șĭ cumpere haine, când va ajunge la mal.

Étă câteva amĕnunte interesante din catastrofa de curînd întîmplată.

Câte alte amĕnunte mult mai fiorróse nu nĭ-ar sci povesti marea despre măcelul sĕvîrșit de mateloțĭ față cu nenorociții pasagerĭ.

Din cele spuse de scufundatorul Pittorino, care a găsit la 40 metri în fundul marii vr'o 40 de cadavre, carĭ mai tóte purtau rănĭ provenite din loviturĭ de topóre, se vede, că mateloții au măcelărit numĕroșĭ pasagerĭ, ca sĕ pótă ei ajunge mai curînd la bărcile de salvare...

— *st.* —

**Nouă cancelarie de advocat.** D-l Dr. Aurel *Grozda* aduce la cunoscință publicului că șî-a deschis cancelaria de advocat în *Buleni* (Buttyin) comit. Aradului.

**Belșug de doctorĭ.** Sâmbăta trecută la universitatea din Clușiŭ a fost mare solemnitate. Nu mai puțin de 62 tinerĭ au fost promovațĭ la gradul de doctorĭ. Dintre aceștia 58 doctorĭ în drept, 2 doctorĭ în filosofiie, 1 doctor în sciințele matematice și naturale, 1 în farmacie. Printre numele doctorilor în drept, publicate într'un diar din Clușiŭ, vedem și următórele nume românescĭ: Constatin *Danciu*, Paul *Obădeanu* și Alexandru *Barbul.*

**Din Bulgaria.** Bĕtrânul revoluționar de odinióră, *Zancoff*, fost președinte al consiliului de miniștrii bulgar, și acum președinte al Sobraniei, s'a înapoiat la Sofia dintr'o lungă călĕtorie ce a făcut'o în Rusia. După o telegramă ce „Universul“ a primit din Sofia, prințul Ferdinand l'a primit într'o lungă audiență. Se dice că Zankoff ar fi arătat „prințului nemulțumirile pricinuite de nesuccesul misiunei lui Naciovicĭ la Constantinopol, și făcênd alusiune la evenimentele din Belgrad, i-ar fi dat sfaturĭ categorice.

**Tragedia din Belgrad și Sêrbii din Bânat.** Un amic din părțile bănățene ne scrie din apropierea granițeĭ sêrbescĭ, unde Românii locuesc amestecațĭ cu Sêrbii următórele relativ la evenimentele din Belgrad:

„Sĕrmanul Șașa! La noi tóte babele nu mai vorbesc de alta pe la colțurĭ, de cât de evenimentele din Serbia. Câte un cărturar le cetesce din „novele“ întêmplările, încunjurat de lumea curiósă, care — până ajunge acasă — le îmbracă într'o haină atât de fantastică, încât e mai interesant sĕ asculțĭ decât sĕ cetescĭ. Sêrbii deja îl cântă și descântă pe stradă, cum e obiceiul lor, în legende fórte duióse. — Pe actualul rege Petru Karageorgevicĭ aprópe toțĭ îl cunosc, fiind-că mai anii trecuțĭ a petrecut pe aicĭ ca óspe la contele Felix *Harencourt.* Se vorbesce chiar, că înainte de măcel cu o sĕptĕmână l'ar fi vĕdut pe aicĭ si chiar *un Român l'ar fi dus cu trăsura la Titel,* dér n'am putut afla nimic positiv. O fi și asta vr'o fantasie poporală!...

**Esamenul de cualificațiune** cu învĕțătorii din arch. gr. cat. de Alba-Iulia s'a terminat Marțĭ în Blașiŭ. Au fost înscrișĭ 63 învĕțătorĭ, din aceștia 1 s'a retras, 4 au cădut la scripturistică, 40 au fost cualificațĭ și 18 relegațĭ (9 pe trei lunĭ și 9 pe un an). E de însemnat că între cei relegațĭ sunt mulțĭ învĕțătorĭ eminențĭ, carĭ au cădut pentru că nu șĭ-au însușit limba maghiară (!)

**Kedivul Egiptului în România.** A. S. Abbas Hilmi pașa, Kedivul Egiptului, a făcut drumul de la Constantinopol la Constanța pe vaporul serviciului maritim al statului român „Principesa Maria“. In tot timpul călĕtoriei domnitorul Egiptului a visitat cu deamĕnuntul tótĕ salónele, cabinele și încăperile vaporului. interesându-se în special de puterea calorică a petroleului românesc care înlocuesce cu succes îndoit cărbunii „Cardiff“. A. S. împreună cu suita au luat masa la „table „d'hôte“ împreună cu ceilalțĭ pasagerĭ. Ajungênd la Constanța A. S. șĭ-a esprimat comandantului vaporului perfecta sa mulțumire pentru atențiunile al căror obiect a fost. Apoi a lăudat eleganța și curățenia exemplară a vaporului. — De acum înainte, — continuă Kedivul, — voiŭ călĕtori numai pe acéstă linie. Și décă este adevĕrat că statul român vré sĕ prelungéscă linia până la Alexandria, comunică te rog guvernului, că voiŭ da tot concursul meu ca întregul trafic de pasagerĭ între Egipt și Europa sĕ se facă pe linia românéscă!

**Apel către părințĭ.** Ni-se trimite la redacție un apel scris în nemțesce și ungeresce, prin care părinții sunt advertisațĭ sĕ nu-șĭ dea copiiĭ pe cariera tipografică, fiindcă nicăirĭ nu sunt atâțĭ proletarĭ și nicăirĭ nu sunt condițiunile de existență mai precare, decât pe acéstă carieră. In cas când părinții cu tot avertismentul acesta au de gând sĕ-șĭ dea copiiĭ la tipografie, apelul îi rógă sĕ nu-i dea înainte de a fi absolvat cel puțin douĕ clase secundare, altminterĭ nu se vor puté ferici. Apelul este semnat de comitetul de 100 al tipografilor fără de lucru.

**A fugit cu un vizitiu român.** Poliția din Stuttgart a însciințat poliția din Budapesta, că din acel oraș a fugit o fată de 18 anĭ dintr'o familie fórte distinsă. Fata pórtă numele de Bessie *Wallace* și face parte dintr'o familie originară din Rio de Janeiro. Ea a fugit cu visitiul tătâne-sĕu, Ilie *Ionescu*, care mai 'nainte a fost în serviciu la un circ. Fata avea mare înclinație pentru circ și probabil va fi întrat împreună cu Ionescu la vr'un circ, orĭ se vor fi aflând în călĕtorie spre România.

**Din Ungheni** se comunică de către autoritățile vamale, că de câte-va dile o mulțime de ofițerĭ rușĭ — peste 40 — au traversat România cu destinație pentru Bulgaria. Tóte pașapórtele lor sunt vizate în regulă de către consulatele române din Rusia.

## Nóptea sângerósă din Belgrad.

Trimisul special din Belgrad al marelui diar parisian „Le Temps“ reconstitue scena omorurilor din palatul regal. Pentru a întregi cele ce le-am publicat până acum asupra acestei teribile tragedii, lăsăm se urmeze următórea descriere a marelui diar frances:

Conjurații aleseseră nóptea de Miercurĭ spre Joi. Douĕ sute séu douĕ sute cincĭ-decĭ de ofițerĭ erau amestecațĭ în complot. Erau sigurĭ, că regimentele se vor supune la tot. Era vorba de a pĕtrunde în palat, al cărui serviciu de gardă — până la căsĕtorie — a fost făcut de trupele ordinare. Dér de la întrarea Dragei în palat, regele formase douĕ regimente de trupe de elită, pedestre și călărĭ. Inutilă precauțiune!....

In séra de Miercurĭ, ofițerii conspiratorĭ aștéptă óra nemerită la club séu acasă la unii dintre ei. Ei beau. Sĕ bea mult. Se excită. Cântă, în bătaie de joc, cântece în onórea regelui și a reginei.

Puțin înainte de óra 2 diminéța, ofițerii s'au dus în casarme sĕ-șĭ caute ómenii. Locotenentul-colonel Missicĭ și majorul Luca Lazarevicĭ se arată cei mai hotărîțĭ dintre toțĭ. La óra 2, palatul regal e împresurat de regimentul 6 de infanterie, câte-va detașamente din al 7-lea și al 8-lea, ofițerii cursului superior al școlei militare și trei baterii din regimentul 4 de artilerie. Trupele sunt lăsate la óre-care distanță și patru-decĭ de ofițerĭ se presintă la unul din cele patru grilajurĭ ale palatului regal.

Este pórta pe care se întră de obiceiŭ în conac când mergĭ prin strada Milan. Apucĭ pe o ulicióră printr'o mare pórtă, lângă care stau adesea ofițerii din gardă și ómenii de serviciu.

Prin prima pórtă ofițerii conspiratorĭ au întrat lesne; ea fusese lăsată deschisă de complicii din regimentul de gardă. Cheia de la a doua pórtă trebue s'o dea al doilea adjutant al regelui, colonelul Naumovicĭ. Naumovicĭ e unul din cei doi ofițerĭ, pe fidelitatea cărora se baséză siguranța regelui și a reginei; el a făgăduit, că va trăda. Dér când ofițerii se presintă la a doua ușă, Naumovicĭ nu e acolo. Fără îndoială, dórme. Nu îl vor aștepta. Conjurații, ómenĭ precauțĭ, au adus cartușe cu dinamită. Ei se duc la odaia din micul corp de dinaintea clădirei. Dinamita făcù mai mult sgomot, decat trebuia. Ea avertisà pe Naumovicĭ, care alergà îndată. Un al doilea cartuș distruse ușa și..., ucise pe Naumovicĭ.

Astfel servitorul necredincios al regelui deveni prima victimă a atentatului, pe care el însușĭ îl pregătise.

La sgomotul detunăturei, un ofițer, căpitanul Milcovicĭ, ginerile primului ministru, fugi iute în marea hală, venit dintr'o odaie lungă în formă de culoar unde stau gardii. El trase cu revolverul asupra conjuraților, rănesce pe unul din ofițerĭ, și cade mort lovit de mai multe glónțe.

Intreg palatul e în întunerec. Exploșiile de dinamită au tăiat circuitul electric. Doi séu trei ofițerĭ au lumînărĭ. Alții alérgă în vecinătate sĕ-șĭ procure. O femeie trezită din somn de un ofițer, care bătù la ușa ei, îi dete un topor și un pachet cu lumînărĭ. Conjurații se adună din nou în hală. Ei sunt hotărîțĭ la orĭ-ce. Chiar de n'ar fi hotărîțĭ, nu mai pot da înapoi. Sângele a curs. Deja primul adjutant Lazăr Petrovicĭ vine spre ei deconcertat. Și, acolo sus, regele și regina, deșteptațĭ din somn au priceput.

Conjurații cer lui Petrovicĭ sĕ-i conducă spre camera regală. El parlamentéză, vrea sĕ câștige timp. Dér ofițerii nu se lasă sĕ fie abătuțĭ de la planul lor. Lumina lumînărilor se urcă pe scara cea mare și se rĕspândesce în salónele primului etaj. Topórele, săbiile lucii scóse din técă, se lovesc cu sgomot de mobile prețióse. Turbarea omorîtorilor, în acestă obscuritate spintecată de flăcărĭ palide și tremurătóre, cresce. Ofițerii îșĭ pierd capul; isbesc cu săbii și topóre și sfărîmă mobilele. Apoi, furioșĭ ei tabărĕsc pe Petrovicĭ, care cade, urlând de durere, pe pragul camerei regale, și regele și regina, carĭ au audit detunăturile surde ale dinamitei, pașii grăbițĭ ai ofițerilor în hală, primele focurĭ de revolver, góna pe scară, copilărésca bătălie contra fotoliurilor și a meselor, — regele și regina au putut sĕ audă, ca ultim avertisment, țipĕtul de agonie al lui Petrovicĭ.

Ușa camerei regale a cedat sub loviturile de topor. Patul e gol, camera e gólă. Un moment de grozavă neliniște pentru ucigașĭ. Décă regele și regina putuseră sĕ fugă? Ei caută, plimbă lumînărĭ pe sub pat, lumineză ungherele sombre și sondéză păreții pentru a descoperi vre-un placard.

Tăcerea acestor cercetărĭ neliniștite e întreruptă printr'un strigăt de triumf. Sub un vast tablou, în fundul camerei, în fața marelui pat, un ofițer descoperì o ușă ascunsă. E un soiu de cabinet cu armoarii, destinat pentru óre-care toaletă a reginei. In colțul din stânga. Regele și Draga apar în fața omorîtorilor. Ei n'au decât vestmintele de nópte. Ușa fiind scósă din țîțînĭ, nu-i loc de-ajuns pentru cei patru-decĭ de ofițerĭ și suveranĭ. Șése séu opt ofițerĭ ar fi de-ajuns pentru ca sĕ sfêrșéscă totul. Alexandru și Draga vor trăi câte-va clipe încă, deóre-ce aprópe tóte lumînările s'au stins. Acest incident le dă un minut de grație. Apoi, revolverele detună și săbiile taie în carne vie.

Sunt trei micĭ ferestri în camera unde muri dinastia Obrenovicilor. Draga trage stolurile și strigă: „Ajutor!“. Strigătul se pierde în tăcere; dór o radă a dorilor dimineții pĕtrunde sĕ lumineze desnodămêntul dramei. Regele n'a spus decât un cuvênt: — „Vroesc sĕ mor cu Draga în brațe“. Ei cad. Sunt morțĭ.

Prin feréstra deschisă, cele douĕ cadavre sunt asvêrlite în curtea anterióră. O parte din ofițerĭ alérgă sĕ deștepte — décă durmeau! — pe viitorii miniștri. Primul ministru, general Zinzar Marcovicĭ, ministrul de rĕsboiŭ general Pavlovicĭ, omorîțĭ la domiciliu, au făcut locurĭ vacante în minister! Ministrul de interne Teodorovicĭ e rănit de mórte.

Cei doi tinerĭ frațĭ ai reginei, Nicolae și Nicodem, condușĭ la divizie spre a fi esecutațĭ, au cerut voie sĕ fumeze o țigară și sĕ se îmbrățișeze înainte de a muri; au murit frumos....

Diua se ivesce. Corpul regelui și reginei sunt aședate într'o sală de jos. Sus, consiliul noilor miniștri e în ședință plenară. „Regele e mort... Sĕ vie pretendentul!“ O musică militară la óra 6 diminéța, forméză cerc în fața conacului. Ea esecută cele mai briliante bucățĭ. Un *allegro*, o *mazurcă*, dau Sêrbilor tonul la deșteptarea lor din somn. Băețandrii străbat strădile anunțând „noutatea“. Afișele sunt placardate. Câte-va drapele apar la balcóne. Intr'un cuvênt nicĭ un doliŭ; dér veselie oficială; și (orĭ-ce s'a spus) veselie discretă.

## Certificate de bună conduită.

Se scie, că plângerile contra exploatărilor jidovescĭ deveni din ce în ce mai generale. Față cu aceste plângerĭ suntem acum în posiție, de a aduce și douĕ certificate lăudătóre pentru neamul lui Istrail. Amêndouĕ le-am luat din fóia semită „Egyenlöség“ din Budapesta. Sunt interesante aceste certificate, prin faptul, că ele sunt liberate de persóne sus puse. Dér, étă ce dice „Egyenlöség“ în numĕrul de 14 Iunie:

„In comitatul Torontal a fost ales dilele acestea viceșpan d-l August *Janko*. Jidovii au trimes o deputațiune sub conducerea rabinului Moritz Rosenstein spre a saluta pe noul viceșpan. Acesta în rĕspunsul ce l'a dat la discursul oratorului deputațiunei „Dozsa“ Himér, a dis următórele:

„Bucuria mea, că vĕ vĕd aicĭ, este duplă, pentru-că jidovii din acest oraș sunt o *oază* în acest ținut locuit de naționalitățĭ.

„Jidovii maghiarĭ prin patriotismul lor și prin sentimentele lor maghiare, sunt un bastion puternic al patriotismului și una din redutele cele mai tarĭ ale ideii de stat maghiar (A magyar zsidoság hazafiságával, magyar érzelmeivel egyik erős védbástyája a hazafiságnak, a magyar állameszme egyik legerősebb sáncza).

*

Al doilea certificat de bună conduită îl vedem tot în „Egyenlöség“ și este liberat de un archiereu catolic. Étă ce dice numitul diar:

„Episcopul din Besterczebánya Dr. Carol *Rimély*, făcênd visitațiunĭ în eparchia sa pentru conferirea tainei mirului, a sosit sĕptĕmâna trecută la Zolyom, unde comunitatea istraelită l'a salutat prin o deputațiune sub conducerea președintelui comunității, d-l „Kun“ János. Oratorul a relevat împrejurarea, că de 10 anĭ, de când episcopul păstoresce acea eparchie, șĭ-a dat mereu silința pentru consolidarea bunei înțelegerĭ între confesiunĭ. Episcopul a rĕspuns:

„Eu în activitatea mea archipăstorésca n'am cunoscut decât jidovĭ bunĭ, carĭ prin sârguința, economia și sobrietatea lor, ocupă cu demnitate cele mai distinse posiții pe tóte terenele. *Ei sunt promovătorii însuflețițĭ ai maghiarismului și ai causelor naționale.* Nicĭ nu există jidovĭ rĕi, ci numai ómenĭ rĕi, cum sunt în tóte confesiunile. Pe aceia sĕ-i lăsăm la o parte și sĕ nu ne batem capul cu ei. Arêndașii mei jidovĭ, toțĭ sunt ómenĭ cinstițĭ si cum se cade, cu carĭ cu drag stau de vorbă“....

## Causele carĭ au contribuit la nemulțumirile din Serbia.

Un frances, care avênd afacerĭ comerciale în Serbia, se afla în nóptea sinistră în Belgrad la Hotel de Paris, distanță de 200 metrii de conac, a fost interviewat de un colaborator al diarului „Figaro“, asupra impresiilor sale din acea nópte. Detailurile povestite de acel frances sunt identice cu cele cunoscute deja, ele par însĕ mai interesante prin faptul, că sunt povestite de un strĕin, martor ocular, care la distanță așa de mică de la teatrul sângeros, a'fost deșteptat din somn prin detunăturile de revolver și sgomotul produs de banda turmentată de beutură și de succesul obținut.

Același martor ocular avênd prietenĭ printre conjurațĭ, a aflat de la dênșii unele detailurĭ asupra causelor nemulțămirei. Conjurațiunea s'a înjghebat înainte de asta cu doi anĭ și a fost pusă la cale de ofițerĭ tinerĭ, cu aprobarea tacită a șefilor lor. Măcelul fusese plănuit pentru a doua di de Rosalii, a fost amânat însĕ din causă că tocmai atuncĭ se aflau în Belgrad un numĕr de 3000 strĕinĭ, membri ai diferitelor reuniunĭ de cântărĭ, carĭ se adunaseră la serbărĭ musicale în capitala Serbiei.

Causa principală a nemulțumirilor, dice comerciantul frances, a fost regina Draga despre ale căror aventurĭ se colportau numeróse versiunĭ. Regele Alexandru devenise în timpul din urmă extrem de nervos și bănuitor și comitea diferite acte nesocotite. Așa prindênd bănuiélă, că bucătarul ar avé de gând sĕ-l otrăvéscă, s'a dus însușĭ la bucătărie și a împușcat cu mâna proprie pe acel bucătar.

Altă dată audind, că un funcționar s'ar fi pronunțat în mod ireverențios despre regina Draga, a dat ordin sĕ-l aresteze. Funționarul însĕ a fugit. Atuncĭ regele a dat ordin sĕ-i aprindă casa și numai împotrivirea formală a președintelui de consiliu a împiedecat acel „auto-da-fé“ tiranic.

## ULTIME SCIRI.

**Viena,** 22 Iunie. Erĭ înainte de amiedĭ s'a ținut la palat un consiliu de miniștri sub președința Majestății Sale la care au luat parte miniștri comunĭ: Goluchowski, Kallay și Pitreich, apoi minisrul președinte Koerber, ministrul „Landwehr“-ului Welsersheimb Fejervary și Banul Khuen-Hedervary. După amiedĭ Banul și Fejervary au plecat la Budapesta, cel dintâiu ca sĕ se informeze asupra situațiunei politice. Khuen-Hedervary va raporta apoi Majestății Sale. Până acum încă n'a primit însărcinarea de a forma cabinetul.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop**

## »Romana«

este titlul broşurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu, cu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon.

„Romana“, dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica eĭ, după compunerea eĭ originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, Popa. — Tipografia Aurel Mureşianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumĕtate de secol, de când, în epoca redeşteptăriĭ nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. În iérna anuluĭ 1901, cu ocasiunea jubileuluĭ de 50 de anĭ de la fondarea Reuniuneĭ femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romaneĭ“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmaĭ după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniuneĭ“.

Autorul broşureĭ esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica eĭ după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autoruluĭ broşureĭ maĭ sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romaneĭ“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţările locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşureĭ şi textul frumósei şi atrăgătoreĭ musice a „Romaneĭ“, esplicând printre note tóte mişcările dansuluĭ după tactele musiceĭ. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noĭ, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publiculuĭ nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansuluĭ cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţeĭ generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul uneĭ cóle de note (musica „Romaneĭ“ cu esplicărĭ) şi costă numaĭ 2 cor. 50 banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 leĭ.

*„Romana“* se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

## Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Iunie n. 1903.

| | |
|---|---|
| Renta ung. de aur 4% | 120.55 |
| Renta de coróne ung. 4% | 99 40 |
| Impr. căil. fer. ung. în aur 3½% | 90 90 |
| Impr. căil. fer. ung. în argint 4% | 98.40 |
| Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis. | 99.25 |
| Bonurĭ rurale ungare 3½% | 92.35 |
| Bonurĭ rurale croate-slavone | 99.25 |
| Impr. ung. cu premii | 198.— |
| Losurĭ pentru reg. Tiseĭ şi Seghedin | 155.50 |
| Renta de hârtie austr. | 100.30 |
| Renta de argint austr. | 100.15 |
| Renta de aur austr. | 121.05 |
| Renta de coróne austr. 4% | 100.45 |
| Losurĭ din 1860. | 153.— |
| Acţiĭ de-ale Băncei austro-ungară | 16.28 |
| Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit. | 729.59 |
| Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit | 660.75 |
| Napoleondorĭ | 19.07 |
| Mărcĭ imperiale germane | 117.30 |
| London vista | 239.47½ |
| Paris vista | 95.22½ |
| Note italiene | 95.15 |

## Cursul pieţei Braşov.

Din 21 Iunie n. 1903.

| | Cump. | | Vênd. |
|---|---|---|---|
| Bancnot rom. Cump. | 18.94 | Vênd. | 18.96 |
| Argint român. | 18.80 | „ | 18.92 |
| Napoleond'orĭ. | 19.04 | „ | 19.10 |
| Galbenĭ | 11.20 | „ | 11.30 |
| Ruble Rusescĭ | 2.53 | „ | 2.53½ |
| Mărcĭ germane | 117.— | „ | 117.50 |
| Lire turcescĭ | 21.50 | „ | 21.60 |
| Scris fonc. Albina 5% | 101.— | „ | 101.— |



### Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

### se pot procura următórele cărţĭ:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se maĭ adauge pe lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

*„Consideraţiunĭ istorice asupra asociaţiuniĭ poporelor“* şi aplicaţiunile lor la *naţiunea nóstră“* de *Ioan Clinciu* profesor în Bucurescĭ. Preţul 2 cor. (+ 10 banĭ porto.)

*Cartea Sătênuluĭ*, novele de Em. *Părăcanu* cor. 1 (pl. 5 b. por.)

*„In vêtóre“* novele şi impresiĭ de *Vlăhuţă*, cor. 1·25 (porto 10 b.)

*„Amicul tinerimeĭ“*, Anul I. fóiă de cunoscinţe folositóre de prof. I. *Moişil*-legat în părţĭ tarĭ costă 5 cor. (por. 20 b.)

*Povestea despre prinţul Ahmed al Kamel séu Pribeagul îndrăgostit* Tradusă de *Dr. T.* Preţul 60 b. (+ 6 b. porto.

*Buchetul*, culegere de cântărĭ bĕtrânescĭ şi naţionale de I. Pop Reteganul. Preţul 50 b. (cu porto 56 b.)

*Logodnica conteluĭ Stuart*, povestire din viéţa Românilor bihorenĭ, de *L. Rudow-Suciu*. 148 pag. 8⁰. Preţul. 1 cor. (+ 10 b. porto.)

*125 chiuiturĭ de carĭ strigă feciorii în joc*, de *I. P. Reteganul*. Pr. 24 b. cu porto 30 b.

*Noptĭ de érnă* novele pentru popor, de *George Simu*. Conţine novele cu tendinţe morale. Form. 4⁰ 250 pag. Preţul cor. 1.20 (cu posta cor. 1.30)

*Opsagurĭ*, cât cioplite. cât pilite şi la lume împărţite. de *I. P. Reteganul*. Vre-o 60 de poesiĭ glumeţe. Pr. 80 b. (+ p. 10 b.)

*Schiţe din Italia* de Teodor *Bulc*. preţul 2 cor. (+ 20 b. porto).

*Amintirĭ din Grecia* de Teodor *Bulc*; preţul cor. 1.20 (plus 10 b. porto)

*Poesiĭ poporale* despre Avram Iancu adunate şi publicate de Simeon Fl. *Marian*. Preţul 1 cor. (+ 10 b. porto)

*Musa Someşană*, poesiĭ poporale din jurul Năsĕudului, culese de *Iuliu Bognariu*. Preţul 50 b. (cu posta 56 b.)

*Teoria drameĭ* cu un tractat introductiv despre frumos şi artă de prof. Dr. Iosif *Blaga*. Preţul coróne 3.60 (plus 30 b. porto.)

*Dracul*, novelă de V. R. *Buticescu*. Are tendinţa de-a combate credinţa deşértă. Preţul 20 baanĭ (cu porto 25 banĭ.)

*Ţiganiĭ*, schiţă istorică, de *I. P. Reteganul*. Preţul 1 cor.(+10 banĭ porto).

**Cuvinte de aur séu învĕţăturĭ înţelepte** date de un părinte fiuluĭ sĕu. Din operile luĭ I. H. Campe, tradus în limba română de Ioan Sonea preot gr. cat. în Seplaĭ. Cu permisiunea prea Veneratuluĭ Ordinariat 1 cor. 60 b. plus 10 b. porto.

**Escursiunĭ** pe munţiĭ Ţereĭ Bârseĭ şi ai Făgăraşuluĭ din punctul „La om“ de pe „Buceci“ până dincolo de „Negoiul“. Descoperirĭ, întregite cu schiţe istorice despre Castelele şi ţéra Fagaraşuluĭ de I. Turcu, protonotar pensionat al comitetuluĭ Făgăraş. Preţul 2 leĭ plus 10 b. porto.

**Cartea ilustrată** pentru copiĭ şi copile de George *Simu*. Acéstă broşură conţine poesiĭ istoriόre şi morale spre escitarea gustuluĭ de cetit la copiĭ. Preţul 50 banĭ (+ 56 b. porto.)

**Trandafirĭ şi Viorele** Poesiĭ poporale culese şi ordinate de Ioan *Pop Reteganul*. Edit. III. Preţul redus 60 banĭ (+ 10 b. p.)

**Versurĭ de dor**, adunate din poeţiĭ românĭ de *A*. Preţul 50 banĭ (+ 5 b. porto.)

**Doĭ prinşĭ în cursă**, comedie într'un act de A. Kellner localisată de I. Em. *Bobancu*. Preţul 24 banĭ (+ 3 b. porto).

**Dr. Iosif Frapporti** prelucrată de Ioan Papiu. Preţul 60 banĭ plus 10 banĭ porto.

**Dialogul Ţiganuluĭ** cu Sân-Petru la pórta raiuluĭ séu glume şi petrecere de ajuns. Manual lucrat după biblia ţigănéscă de Aron Boca Velcherean 50 banĭ plus 5 b. porto.

**Din trecutul Silvanieĭ**. Legendă de Victor Russu 2 cor. plus 10 b. porto.

**Dinu Milian** roman. Nenuica sfânt. de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 banĭ porto.

**Feciorul Popeĭ**. Facerea Joiţeĭ. O dragoste a veaculuĭ. Rochia Catiţeĭ. Amedeo Madini. Din viaţa tristă. După natură. Bacalaureat'ul, de Const. Mille. Preţul 2 cor. plus 10 b. porto.

**Proba de foc**. comedie într'un act după A. Cotzebue, localisată de Irina Sonea n. Bogdan 30 b. plus 10 b. porto.

**Buna chivernisélă**, carte pentru toţĭ întocmită după ideile luĭ Sam. Smiles de Theodor V. Păcăţianu. 40 banĭ plus 5 b. porto.

## Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 19 Iunie 1903.

| Mĕsura séu greutatea | Calitatea. | Valuta în Kor. | fil. |
|---|---|---|---|
| 1 H. L. | Grâul cel mai frumos | 13 | 20 |
| „ | Grâu mijlociu . . . | 13 | — |
| „ | Grâu mai slab . . . | 12 | 60 |
| „ | Grâu amestecat . . | 9 | 20 |
| „ | Sĕcară frumósă. . . | 8 | — |
| „ | Sĕcară mijlociă. . . | 7 | 80 |
| „ | Orz frumos . . . . | 7 | — |
| „ | Orz mijlociu. . . . | 6 | 90 |
| „ | Ovĕs frumos. . . . | 5 | 20 |
| „ | Ovĕs mijlociu . . . | 5 | — |
| „ | Cucuruz . . . . . | 9 | 40 |
| „ | Mălaiu (meiŭ) . . . | 8 | — |
| „ | Mazăre. . . . . . | 16 | — |
| „ | Linte . . . . . . | 16 | — |
| „ | Fasole . . . . . . | 14 | — |
| „ | Sĕmênţă de in . . . | 16 | — |
| „ | Sĕmênţă de cânepă . | 7 | 20 |
| „ | Cartofĭ. . . . . . | 2 | — |
| „ | Măzăriche. . . . . | — | — |
| 1 kilă | Carne de vită . . . | — | 96 |
| „ | Carne de porc . . . | 1 | 12 |
| „ | Carne de berbece. . | — | 72 |
| 100 kil. | Sĕu de vită prόspĕt . | 40 | — |
| „ | Sĕu de vită topit . | 62 | — |

## Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 16 Iunie n. de 45,615 capete, la 17 Iunie au intrat 1752 capete şi au eşit 511 capete, rĕmânênd la 18 Iunie n. un numĕr de 46,956 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 110—112 fil. tînĕră grea dela 118—120 fil., de mijloc dela 119—120 fil. — Sêrbéscă: grea 117—120 fil., de mijloc 117—120 fil., uşóră 115—117 fil. kilogramul.



Nr. 9690—1903.

## Concurs.

La spitalul civil orăşenesc inventat cu caracter de publicitate este de ocupat postul de controlor împreunat cu un salar anual de 1000 cor., relat. de cuartir 400 cor. şi 5 adause de coincuenale à 100 cor.

Concurenţiĭ la acest post au a documenta, că posed limbile germană, maghiară şi română şi că sciu contabilitatea, precum şi că sunt în stare a depune o cauţiune de serviciŭ de mărimea salaruluĭ sĕu de pe un an.

Petiţiunile timbrate în regulă sunt a-se înainta acestuĭ oficiŭ până la 13 Iulie a. c. 12 óre din dí.

Ocuparea acestuĭ post sĕ face de astă dată numaĭ pe un an de probă.

Brassó, 13 Iunie 1903.

1—2.(1013) *Magistratul orăşenesc.*